

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЖОВЧІ ТВАРИН

Стремоухов О. О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

До ліків, що містять природні сполуки з органопрепаратів, людина еволюційно пристосована, а утримання тварин утворює достатню сировинну базу, раціональне і комплексне використання сировини, створення на їх основі нових лікарських засобів – актуальне завдання сучасної фармації. Особливої уваги заслуговує тварина сировина, що здавна використовуються у народній медицині. На планеті величезна кількість різних тварин та їх селекційних видів. Лікарське значення мають різні органи тварин: легені, нирки, серце, шлункова заліза та інші. В даний час виробництво гормональних і органотерапевтичних препаратів здійснюється на заводах медичної промисловості та підприємствах агропромислового комплексу України. Ще задовго до цих досліджень, починаючи з давніх часів, робилися спроби застосування препаратів з органів тварин для лікування. Описи таких засобів можна зустріти в «Папірусі Еберса», в трактатах Індотибетської медицини, в творах Гіппократа і Галена. Сировина тваринного походження, яка не використовується у харчовій промисловості, а застосовується у виробництві лікарських засобів, використовується для отримання окремих компонентів, хоча і містять, за попередніми даними, значну кількість різних класів біологічно активних речовин таких, як стероїди, гормони, фосфоліпіди, вітаміни, жирні і органічні кислоти та інші. Однак хімічний склад, біологічна дія сировини для органотерапевтичних препаратів вивчені недостатньо та безсистемно. До такої сировини належить жовч тварин. Ще в 1911 році Павлов І. П. указував: «...хоча ця рідина давав сповістившись, вона ще дуже мало вивчена і саме, подаруй тому, що вона дуже відома».

Жовч тварин набула широкого поширення в медичній практиці у різних народів з найдавніших часів. Терапевтичне використання жовчі було широковідоме у різних старовинних лікарських трактатах, ось деякі цитати з її використання: «жовч півня зганяє з лица плями і допомагає при запальних захворюваннях очей», «жовч входить до складу мазей від карбункулів і перешкоджає їх появи», «жовч одного козла хороша від дзвону у вухах, зубному болі, від темноти в очах, зганяє плями з лица», «жовч кабана ростить волосся, чистить і загоює рани у вухах», «жовч ліня від болю у вухах», «жовч зайця, змішана з цукром, якщо закопувати в око, зганяє плями, а якщо у вуха – повертає слух», «бараняча жовч для очищення очних ранок», «кров і жовч куріпки лікують ранки в очах, зганяють більма», «жовч щуки зганяє більма, допомагає від лихоманки», «жовч козла прикладають при слоновій хворобі і розширенні вен, що є достатньо ефективним, особливо добре діє жовч дикого осла», «жовч вовка перешкоджає появі спазмів і мерзлякуватості після поранення нервів, особливо від холоду». Слід зазначити, що не всі ці цитати минули наукову перевірку і наситимо лише містичний характер, тому мають тільки історичне значення.

Спочатку жовч використовувалася тільки для отримання жовчних кислот при лікуванні жовчнокам'яної хвороби, але сьогодні їх терапевтичну роль надзвичайно розширюється, а також встановлена антиокислювальна дія жовчного пігменту – білірубину. Жовчні кислоти та їх похідні можуть приймати участь у підвищенні адсорбції і сприяти кращій всмоктуваності в кишечнику, легенях, прямій кишці, слизистій оболонці ока, носа, у ротовій порожнині, а також покращувати трансдермальну проникність препаратів.

Отже, дослідження жовчі тварин повинно бути спрямовані на вивчення біологічно активних речовин жовчі, розробку способів виділення фармакологічно активних комплексів і контролю якості сировини та створення на їх основі лікарських засобів.